

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מטי צרפתי הרכבי

5388/25/פ

הצעת חוק מרשם האוכלוסין (תיקון – שינוי שם משפחה של קורבנות עבירת רצח שבוצעה על ידי בני משפחתם), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 25 בחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה–1965¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 25, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(1א) (1) בסעיף קטן זה, "רצח" – עבירה לפי סעיף 300(א) או 301א לחוק העונשין.

(2) על אף האמור בחוק זה ובכל דין, שם משפחתו של ילד שנרצח על ידי הורה שלו ואשר נשא את שם משפחתו של אותו הורה, בין אם כשם משפחה יחיד ובין אם לא, ישונה בתעודת הזהות של ההורה השני, לפי בקשתו, לשם משפחתו של ההורה השני.

(3) על אף האמור בחוק זה ובכל דין, שם משפחתו של בן זוג שנרצח על ידי בן זוגו יחזור בתעודת הזהות של הוריו, לפי בקשת הוריו, להיות שם משפחתו הקודם של הנרצח, טרם נישואיו.

(4) השר, בהתייעצות עם שר המשפטים, יקבע כללים ליישום והסדרת שינוי שם המשפחה כאמור בסעיף קטן זה."

דברי הסבר

על פי חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה–1965, הקיים כיום לא ניתן לשנות שמו של אדם שנפטר. עקב כך, נוצרים מצבי אבסורד קשים בהם באירועי רצח במשפחה המתבצעים על ידי אדם כלפי בן משפחתו, כגון במקרה של רצח בן זוג או ילד, בתעודת הזהות של הוריי הנרצח, שם משפחתו של הרוצח ממשיך להופיע כשם משפחתו של הנרצח.

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 270.

אירועי רצח במשפחה שהתרחשו בשנים האחרונות במדינה, חידדו את הכאב והקושי כמו גם את הצורך ליישם שינוי מהותי במצב דברים זה. הצעת חוק זו מבססת את האפשרות, שלא היתה קיימת עד כה בחקיקה, לשינוי שם המשפחה של הילד או בן הזוג שנרצח, בתעודת הזהות של הוריהם, גם לאחר מותם, כך שיתבצע ניתוק בין הנרצח לרוצח הפוגע וייגדע הקשר המשפחתי ביניהם באופן סימבולי ומהותי.

שינוי השם יקל ויצמצם את הקושי הרב הטמון בהמשך קיומה של הזיקה המשפחתית הבולטת, העולה מנשיאת שם המשפחה של הפוגע.

עקב כך מוגשת הצעת חוק זו הקובעת כי במקרה של ילד שנרצח על ידי ההורה שלו, ניתן יהיה לשנות את שם המשפחה של הילד בתעודת הזהות של ההורה השני, לפי בקשת ההורה השני. כך גם מרחיבה ההצעה וקובעת כי במקרה של בן זוג שרצח את בן זוגו, ישתנה שם המשפחה של בן הזוג הנרצח בתעודת הזהות של הוריו, והוא יחזור להיות רשום עם שם המשפחה הקודם שלו שהיה טרם נישואיו, לאחר מותו. ההצעה קובעת כי השר יקבע כללים נדרשים לצורך יישום ועיגון מלא של שינוי זה.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מטי צרפתי הרכבי וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/2291; הוסרה מסדר היום ביום ח' בטבת התשפ"ה (8 בינואר 2025)). הצעת החוק זהה לפ/25/2291 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' בטבת התשפ"ה (20.01.2025)